

Sygn. IX. GC. 579/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków, 11 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydz. IX Gospodarczy w składzie:

sędzia SO Dariusz Pawłyszcz

protokółant st. sekr. sąd. Aleksander Powroźnik

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w Krakowie 11 lutego 2014r. sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego (...), P. W., M. T. Sp.j. w K. przeciwko (...) S.A. (...) S.K.A. w W., (...) Sp. z o.o. w (...) Sp. z o.o. w B. o zapłatę 105.082,27 zł z ustawowymi odsetkami

I zasądza od (...) Sp. z o.o. w B. na rzecz powoda:

- 12.880,18 zł z ustawowymi odsetkami od 7 lutego 2013r.,
- 9.686,49 zł z ustawowymi odsetkami od 10 lutego 2013r.,
- 12.410,70 zł z ustawowymi odsetkami od 12 lutego 2013r.,
- 3.641,42 zł z ustawowymi odsetkami od 17 lutego 2013r.,
- 4.677,08 zł z ustawowymi odsetkami od 21 lutego 2013r.,
- 11.062,62 zł z ustawowymi odsetkami od 8 marca 2013r.,
- 5.832,36 zł z ustawowymi odsetkami od 11 marca 2013r.,
- 22.672,30 zł z ustawowymi odsetkami od 17 marca 2013r.,
- 15.238,31 zł z ustawowymi odsetkami od 21 stycznia 2013r.,
- 6.990,71 zł z ustawowymi odsetkami od 31 stycznia 2013r.

wraz z kosztami postępowania 10.655 (dziesięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt pięć) zł

II oddała powództwo w stosunku do (...) S.A. (...) S.K.A. w (...) Sp. z o.o. w W. i zasądza od powoda na rzecz pozwanych koszty postępowania po 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł.

UZASADNIENIE

Powodowy dalszy podwykonawca wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych 105.082,27 zł z ustawowymi odsetkami tytułem wynagrodzenia za wybetonowanie ław i płyty fundamentowej zamówionej u powoda przez pozwanego (...) Sp. z o.o. (podwykonawca) wykonującego roboty na zamówienie pozwanego (...) Sp. z o.o. (generalny wykonawca), który z kolei wykonywał zamówienie pozwanego (...) S.A. (...) S.K.A. (inwestor).

W sprzeciwach od nakazu zapłaty pozwani wnieśli o oddalenie powództwa, ponieważ:

I (podwykonawca k.210) generalny wykonawca i inwestor nie zapłacili pozwanemu podwykonawcy, który już uzyskał przeciwko nim nakaz zapłaty,

II (generalny wykonawca k.186 i inwestor k.218):

1. wykonana przez powodowego dalszego podwykonawcę usługa betonowania nie jest robotą budowlaną i pozwani nie odpowiadają na podstawie art. 647⁽⁽¹⁾⁾ K.c.,

2. inwestor nie został zawiadomiony o umowie powoda z podwykonawcą i podwykonawcy z generalnym wykonawcą, a generalny wykonawca nie został zawiadomiony o umowie powoda z podwykonawcą.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 10 grudnia 2012 roku powodowy dalszy podwykonawca zawarł z pozwanym podwykonawcą umowę [k.38] o wykonanie usług betonowania z wykorzystaniem własnych materiałów i sprzętu. Powód miał wylać beton do wykopów pod ławy i płytę fundamentową wykonane i zaszalowane przez podwykonawcę. Pozwany podwykonawca wykonywał roboty na zamówienie pozwanego generalnego wykonawcy, który z kolei wykonywał zamówienie pozwanego inwestora.

Dalszy podwykonawca pismami z datą 11 grudnia 2012r. [k.43,45] przedstawił inwestorowi i generalnemu wykonawcy swoją umowę z 10 grudnia 2012r. Obydwa pisma zostały wysłane 22 stycznia 2013 roku [k.44,46] i odebrane 24 stycznia 2013r. (przez inwestora) i 28 stycznia 2013r. (przez generalnego wykonawcę).

Powód rozpoczął betonowanie 20 grudnia 2012 r. [dowody wz k.132-136] i zakończył 14 lutego 2013r. [dowody wz k.127-128]. Następnie za dostarczony beton i wykonane prace powód wystawił faktury podwykonawcy [faktury i pozostałe wz k.64-149]. Faktury obejmowały cenę betonu oraz wynagrodzenie za transport, przepompowanie betonu i postój betonowozu.

Pismem z 25 lutego 2013r. [k.49] nadanym 11 marca 2013r. [k.50] powód przesłał generalnemu wykonawcy deklaracje zgodności betonu [deklaracje k.51-63]. Dnia 8 marca 2013r. dalszy podwykonawca wzywał do zapłaty zarówno wszystkich pozwanych [k.151-160]. Kolejne wezwania do zapłaty powód wysłał 19 marca 2013r. [k.164-179]. Generalny wykonawca pismem z 15 marca 2013r. [k.207] odpowiedział, że art. 647¹ k.c. nie chroni dostawców materiałów budowlanych.

Powyższy stan faktyczny był niesporny i został potwierdzony przytoczonymi wyżej dokumentami.

Sąd zważył, co następuje:

W orzecznictwie sporne jest, czy wylanie betonu do już przygotowanych (zaszalowanych) wykopów jest robotą budowlaną (np. SO w Krakowie w wyroku z 13 listopada 2013r., IX.GC.244/13, dostępny w Portalu orzeczeń, uznał wylanie betonu za realizację umowy dostawy). Podmiot wylewający beton do zaszalowanych wykopów nie stosuje projektu, co należy do essentialia negotii umowy o roboty budowlane (art. 647 K.c.). Wykonywanie robót zgodnie z projektem obciąża podmiot wykonujący wykopy i zamawiający betonowanie (pozwany podwykonawca w niniejszej sprawie).

Jednakże w kwestii zakresu stosowania art. 647⁽⁽¹⁾⁾ K.c. istotna jest wykładnia celowościowa. Ustawodawca wprowadził możliwość "zmuszenia" inwestora do współodpowiedzialności za zobowiązania generalnego wykonawcy oraz podwykonawców wobec dalszych wykonawców, ponieważ wynikiem ich robót jest obiekt budowlany trwale związany z gruntem. Natomiast w przypadku umów o dzieło, sprzedaży lub dostawy przedmiot umowy w chwili spełnienia świadczenia nie staje się częścią składową nieruchomości i dostawca może zabezpieczyć swoje roszczenie przez np. zastrzeżenie własności do chwili zapłaty. Oczywiście przedmiot dostawy (np. okna lub inne materiały budowlane) może zostać natychmiast użyty do budowy obiektu i dostawca definitywnie traci własność rzeczy, lecz w samej chwili spełnienia świadczenia rzecz ruchoma nie staje się częścią nieruchomości. Natomiast beton z chwilą wylania staje się ławą lub płytą fundamentową trwale związaną z gruntem, tj. obiektem budowlanym. Dlatego podmiot

wykonujący betonowanie korzysta z ochrony z art. 647⁽¹⁾ K.c. (tak samo jak np. podmiot dostarczający okna z montażem w obiekcie).

Na podstawie art. 647¹ K.c. do odpowiedzialności inwestora i generalnego wykonawcy wobec dalszego podwykonawcy wystarczy przedstawienie im zawartej w formie pisemnej "umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie". Zawiadomiony ma wówczas do wyboru albo sprzeciwić się tej umowie, albo wyrazić zgodę, przy czym niezłożenie oświadczenia w terminie 14 dni uważane jest za wyrażenie zgody (art. 647¹ § 2 K.c.).

Istotne jest dokładne poinformowanie inwestora o zakresie robót zamówionych przez podwykonawcę u dalszego podwykonawcy, o czym świadczy wymóg przedstawienia umowy wraz odpowiednią częścią dokumentacji. Przez przedstawienie umowy narzuca się zawiadomionemu wbrew jego woli obowiązek kontrolowania rozliczeń generalnego wykonawcy z podwykonawcami i inwestor powinien wiedzieć, które dokładnie roboty ma wykonać podwykonawca. Z tego samego względu umowa z podwykonawcą wymaga formy pisemnej. Umowa ustna jest ważna, lecz nawet w razie przedstawienia jej treści inwestorowi nie odpowiada on za zapłatę wynagrodzenia przez podwykonawcę (wyrok SN z 9 kwietnia 2008r., V CSK 492/07, Lex 424317).

Aby narzucić inwestorowi lub generalnemu wykonawcy wbrew ich woli obowiązek kontrolowania rozliczeń generalnego wykonawcy z podwykonawcą i podwykonawcy z dalszym podwykonawcą należy im przedstawić umowę w sposób niebudzący dla inwestora wątpliwości, iż miało to charakter oficjalnego przedstawienia rodzący solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia. Z tych samych względów umowę lub jej projekt należy przedstawić przed rozpoczęciem robót, gdyż inaczej w istocie pozbawia się zawiadomionego możliwości sprzeciwu. Ponadto art. 647¹ § 2 i 3 K.c. wymaga przedstawienia inwestorowi umowy generalnego wykonawcy z podwykonawcą przez generalnego wykonawcę (a nie przez podwykonawcę), a umowa dalszego podwykonawcy może zostać przedstawiona generalnemu wykonawcy i inwestorowi tylko przez prawidłowo zgłoszonego lub zaakceptowanego podwykonawcę (a nie przez dalszego podwykonawcę), tzn. umowę zawsze ma zgłaszać zamawiający roboty, a nie przyjmujący zamówienie.

Tymczasem powodowy dalszy podwykonawca sam zgłosił swoją umowę inwestorowi i generalnemu wykonawcy i na dodatek uczynił to po wykonaniu przeważającej części swoich robót. Zgodne z art. 647¹ § 2 K.c. przedstawienie umowy nie jest konieczne, jeśli zawiadamiany inwestor lub wykonawca wyrażają zgodę na umowę podwykonawcy. Ponieważ wyrażenie zgody jest działaniem aktywnym (oświadczeniem woli), wyrażający zgodę sam decyduje, czy przed wyrażeniem zgody chce poznać umowę, na którą wyraża zgodę. Dlatego w razie zgody na umowę nie jest konieczne jej przedstawienie (art. 647¹ § 2 zd.1 K.c.), które jest konieczne w razie braku sprzeciwu zawiadomionego (art. 647¹ § 2 zd.2 K.c.).

Zgoda zawiadomionego może zostać wyrażona w sposób dorozumiany, w szczególności poprzez współpracę z podwykonawcą, jeżeli inwestor (ew. wykonawca) zdają sobie sprawę, że współpracują z podwykonawcą (ew. dalszym podwykonawcą). Jednakże w niniejszej sprawie powodowy dalszy podwykonawca nie współpracował ani z generalnym wykonawcą, ani z inwestorem. Powód zawarł umowę wyłącznie z pozwanym wykonawcą i jej wykonanie nie wymagało żadnych uzgodnień z pozostałymi pozwanymi.

Strona wywodząca skutki prawne z oświadczenia woli strony przeciwnej złożonego *per facta concludentia* powinna wskazać zachowania strony przeciwnej, których nie da się (ew. trudno jest) wytłumaczyć inaczej niż przez założenie określonej woli drugiej strony. Powód powołuje się na przesłanie generalnemu wykonawcy deklaracji zgodności betonu. Jednakże przejawem woli wyrażenia zgody na powodowego dalszego wykonawcy musi być jakieś aktywne działanie inwestora lub generalnego wykonawcy, np. przesłanie dalszemu podwykonawcy zmian w projekcie, wydanie polecenia uzgodnienia robót z innymi wykonawcami, itp. Ponadto powód wysłał deklaracje zgodności już po zakończeniu wylewania betonu pismem datowanym na 25 lutego 2013r. [k.49], lecz nadanym 11 marca 2013r. [k.50].

Biorąc powyższe pod uwagę sąd oddalił powództwo w stosunku do pozwanych generalnego wykonawcy i inwestora i na podstawie art. 647 K.c. uwzględnił żądanie wynagrodzenia od pozwanego podwykonawcy (zamawiającego w stosunku do powoda). Podniesiony przez podwykonawcę zarzut nieotrzymania wynagrodzenia od generalnego wykonawcy jest nieistotny w świetle umowy łączącej powoda z podwykonawcą, a innych zarzutów podwykonawca nie podnosił. Skoro powodowy dalszy podwykonawca dysponuje wyrokiem przeciwko podwykonawcy (obecnie już prawomocnym), to dla dochodzenia swojego wynagrodzenia nie potrzebuje odpowiedzialności generalnego wykonawcy i inwestora na podstawie art. 647¹ § 5 K.c. W egzekucji przeciwko podwykonawcy powód może zająć wierzytelność podwykonawcy przeciwko generalnemu wykonawcy i inwestorowi, a skoro proces o tę wierzytelność już się toczy przed SO w Katowicach, to powód może wnieść interwencję po stronie podwykonawcy ze skutkiem współuczestnictwa jednolitego (art. 81 K.p.c.).

koszty

Na podstawie art. 98 K.p.c. pozwanym generalnemu wykonawcy i inwestorowi przysługują koszty zastępstwa w wysokości stawki minimalnej, gdyż sprzeczki ograniczone do zakwestionowania spełnienia przesłanek art. 647¹ K.c. wymagały minimalnego nakładu pracy. Natomiast pozew poza argumentacją prawną przedstawiał stan faktyczny i koszty zastępstwa powoda wyniosły 1,5 stawki minimalnej, co po dodaniu uiszczonej opłaty sądowej uzasadnia sumę 10.655 zł przyznaną od pozwanego podwykonawcy.